Instanța de fond: Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani (jud. T. Avasiloaie)

Dosarul nr. 3a-401/24 (2-22071967-02-3a-04042024)

D E C I Z I E

10 iulie 2024 mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial şi de contencios administrativ al Curţii de Apel Chişinău

Completul de Contencios Administrativ în componența:

Preşedintele completului, judecătorul	Mîra Ghenadie
Judecătorii	Braga Angela și Sîrbu Victoria
Grefier	Negrei Corina

examinând în ședință publică, apelul declarat de SA „Eximotor” împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani din 30 iunie 2023, adoptată în cauza de contencios administrativ la acțiunea înaintată de SA „Eximotor” către Serviciul Vamal al Republicii Moldova cu privire la anularea actelor administrative și obligarea reparării prejudiciului,

C O N S T A TĂ :

Pretențiile reclamantului:

La data de 23 mai 2022 SA „Eximotor” s-a adresat cu o acțiune în contencios administrativ către Serviciul Vamal al Republicii Moldova cu privire la anularea actelor administrative și obligarea reparării prejudiciului.

În motivarea acțiunii depuse a indicat că, este o companie a cărei activitate de bază este în domeniul comercializării accesoriilor şi consumabilelor pentru transportul auto.

Astfel, la 15.11.2021 „Eximotor” SA s-a prezentat la autorităţile vamale pentru a importa mărfuri destinate comerţului ulterior (freon) pentru transportul auto şi a depus declaraţiile vamale nr. RSF 2000/21/14560 şi 2000/21/14560. La 16.11.2021 declaraţiile vamale au fost rerutate pe culoar roşu pentru verificarea actelor permisive la import. La 17.11.2021 a fost efectuat control fizic total al mărfurilor în baza RSF 2000/21/14560 şi 2000/21/14560 în urma căruia s-a depistat că marfa de facto corespunde cu informația din actele de însoţire. Deasemenea, s-a stabilit sub formă de prescripţie că, la această poziţie tarifară este

necesară prezentarea autorizaţiei individuale de import al mărfurilor strategice (cu dubla destinaţie) de la ASP.

Menționează că, ulterior, organul vamal şi-a anulat desinestătător prescripția menționată mai sus, iar la 26.11.2021 Declaraţiile vamale nominalizate au fost redirecţionate pe culoar galben pentru verificarea sub aspectul actelor permisive şi stabilirii poziţiei tarifare. Totodată, organul vamal a instituit o prescripţie nouă şi anume necesitatea prezentării de la Ministerul Mediului, Agenția de Mediu, Certificatul privind autorizarea importului de agent refrigerant.

Într-un final, în baza mai multor plîngeri verbale în privinţa colaboratorului vamal, precum şi a contestaţiei formulate, adresate administraţiei organului vamal, la fel a fost anulată şi ultima prescripţie stabilită.

Din motiv că organul vamal a emis mai multe prescripţii neîntemeiate, nu a fost posibilă devamarea mărfii importate într-un termen rezonabil, marfa nu a putut fi utilizată de către „Eximotor" SA, camionul care transporta marfa a fost reţinut neîntemeiat în vamă, precum şi au fost suportate cheltuieli privind depozitarea mărfii la un depozit vamal. Din aceste considerente „Eximotor" SA a avut de suferit prejudicii materiale.

Drept urmare, la 29.12.2021 reclamantul a înaintat Serviciului Vamal al R. Moldova o notificare privind plata prejudiciului material suportat în mărime de 9.985,92 lei, însă potrivit răspunsului Biroului Vamal Centru al Serviciului Vamal din R. Moldova nr. 28/24-3619 din 15.03.2022, notificarea înaintată a fost respinsă, ca fiind neîntemeiată.

Răspunsul nominalizat a fost recepţionat de reprezentantul reclamantului la 15.03.2022 prin poştă electronică, iar la 25.03.2022 reclamantul a înaintat o cerere prealabilă, prin care a solicitat anularea răspunsului Biroului Vamal Centru al Serviciului Vamal din R. Moldova nr. 28/24-3619 din 15.03.2022, ca ilegal, emis contrar prevederilor legii şi procedurii stabilite şi cu achitarea prejudiciului material în mărime de 9.985,92 lei în beneficiul petiţionarului „Eximotor" SA.

La data de 21.04.2022 reprezentantul reclamantului a recepţionat răspunsul Serviciului Vamal al R. Moldova nr. 28/11-5786 din 18.04.2022, prin care a fost respinsă cererea prealabilă nominalizată, în care au fost indicate nişte motive de fapt şi de drept evazive şi neclare, deaceea este nevoit să se adreseze în instanţa judecătorească cu prezenta acţiune pentru realizarea dreptului său recunoscut de lege pe cale judecătorească.

În drept, reclamanta menționează că potrivit art. 206 alin. (1), lit. a) şi b), art. 209 alin. (1), lit. a) din Codul administrativ acțiunea este depusă cu respectarea proceduri prealabile și în interiorul termenului prevăzut de lege.

Totodată, „Eximotor" SA reține că se consideră persoană vătămată într-un drept al său recunoscut de lege prin emiterea acestor acte contestate, ori în urma acestora reclamantul este privat de dreptul de a-şi recupera prejudiciul material

cauzat, ceea ce duce la încălcarea dreptului de proprietate garantat de Constituţia R. Moldova şi CEDO.

Cu referire la prevederile art. 9 alin. 2 lit. f), art. 19 alin. (1) şi (2) din Codul civil, din motiv că marfa ce aparţine „Eximotor" SA, precum şi autocamionul ce transporta această marfă au fost reţinute în mod ilegal, reclamanta remarcă că a suportat cheltuieli considerabile întru restabilirea dreptului său recunoscut de lege. Aceasta reprezintă şi o încălcare a dreptului de proprietate, garantat de Protocolul 1 Articolul 1 a CEDO.

În sensul prevederilor art. 1998 alin. (1), art. 1404 alin. (1) al Codului civil (redacţie veche), art. 10 alin. (2), art. 24, art. 60 alin.(3) din CA, reclamanta notează că prin răspunsul Serviciului Vamal al R: Moldova din 24.12.2021 s-a indicat, că potrivit prevederilor art. 141^2 din Codul Vamal, clasificarea mărfurilor se efectuează de către declarant, iar funcţionarul vamal la momentul vămuirii urmează să determine dacă pentru marfa declarată este necesar actul permisiv menţionat mai sus, studiind marfa, ţinînd cont şi de descrierea din Nomenclatorul mărfurilor strategice supuse controlului.

Susține că, în scopul determinării prejudiciului material total cauzat „Eximotor" SA prin reţinerea ilegală a mărfii, obligarea declarării mărfurilor pentru regim de import temporar şi reţinerea camionului, invocă următoarele circumstanţe: la 15.11.2021 „Eximotor" SA a achitat brokerului vamal pentru reperfectarea declaraţiei vamale pentru import temporar suma de 430 lei; la 22.11.2021 „Eximotor" SA a achitat serviciile de terminal în sumă de 1.330 lei; la 22.11.2021 companiei „Eximotor" SA i-au fost calculate şi aceasta a achitat proceduri vamale pentru import temporar, în sumă de 1.212,60 lei; la 30.11.2021 „Eximotor" SA a achitat pentru depozitarea mărfii suma de 1.544 lei; la 30.11.2021 „Eximotor" SA a achitat pentru garantarea achitării plăţilor vamale pentru mărfuri în regim import temporar în sumă de 2.810 lei; la 01.12.2021 „Eximotor" SA a achitat transportatorului „Esenpi Logistics" SRL suma de 2.659,32 lei, în calitate de taxă pentru reţinerea autocamionului în terminal vamal.

Astfel, reieşind din cele menţionate mai sus, subliniază că „Eximotor" SA a suportat un prejudiciu material total în mărime de 9.985,92 lei, din cauza acţiunilor ilegale şi neîntemeiate ale organului vamal.

Solicită reclamantul SA „Eximotor", anularea răspunsului Biroului Vamal Centru nr.28/24-3619 din 15.03.2022 și a răspunsului Serviciului Vamal nr.28/11-5786 din 18.04.2022, obligarea pârâtului să achite prejudiciul material în mărime de 9.985,92 lei.

Poziţia instanţei de fond:

Prin hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani din 30 iunie 2023, s-a respins acțiunea înaintată de SA „Eximotor" împotriva Serviciul Vamal al RM cu privire la anularea răspunsului Biroului Vamal Centru nr.28/24-3619 din

15.03.2022 și a răspunsului Serviciului Vamal nr.28/11-5786 din 18.04.2022, obligarea pârâtului să achite prejudiciul material în mărime de 9.985,92 lei.

Solicitarea apelantului:

Nefiind de acord cu soluția primei instanțe, la data de 11 iulie 2023 SA „Eximotor", a declarat cerere de apel, solicitând admiterea acestuia, casarea hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani din 30 iunie 2023, cu emiterea unei noi decizii prin care acțiunea reclamantului să fie admisă.

Termenul de declarare a apelului:

Potrivit art.232 alin.(1) și (2) din Codul administrativ, apelul se depune la instanţa de judecată care a emis hotărîrea contestată în termen de 30 de zile de la pronunţarea dispozitivului hotărîrii, dacă legea nu stabileşte un termen mai mic.

Motivarea apelului se prezintă la instanţa de apel în termen de 30 de zile de la data notificării hotărîrii motivate.

Din materialele cauzei rezultă că, dispozitivul hotărârii instanţei de fond a fost pronunțat public la 30 iunie 2023, apelul fiind declarat de la data de 11 iulie 2023, la data de 05 februarie 2024, apelantul SA „Eximotor" a recepționat hotărârea motivată, iar la data de 23 februarie 2024, SA „Eximotor" a depus motivarea apelului, astfel Colegiul constată că, apelul nemotivat și apelul motivat au fost depuse în interiorul termenului legal.

Argumentele participanților la proces:

În motivarea cererii de apel a invocat apelantul argumente similare celor expuse în cererea de chemare în judecată, invocând suplimentar că prima instanţă a examinat cauza superficial, nu a intrat în esenţa fondului cauzei pentru a formula o concluzie clară, certă şi convingătoare, hotărârea fiind ilegală şi neîntemeiată, emisă contrar prevederilor art. 239 din CPC, deoarece concluzia primei instanţe rezultă din aprecierea greşită şi abuzivă a probelor prezentate, contrar prevederilor art. 130 din CPC şi aplicarea incorectă, eronată a normelor de drept material şi procesual.

Menţionează că, actele contestate sunt emise contrar art. 23, 28 şi 29 Cod administrativ, or apelantul a fost obligat în mod nejustificat la suportarea unor cheltuieli neîntemeiate, ce au condus la cauzarea unui prejudiciu material iminent şi neîntemeiat pentru acesta, ceea ce reprezintă o ingerinţă inadmisibilă în drepturile acestuia şi nu corespunde principiului proporţionalităţii.

Relatează că, aspectul cu privire la nemotivarea actelor administrative contestate a fost invocat de apelant prin cererea de chemare în judecată, fiind unul din argumentele esenţiale pentru anularea actelor contestate. Însă instanţa de fond a omis să se expună la aceste argumente care expres condiţionează legalitatea actelor contestate.

Susține că, instanţa de fond a constatat, că durata procedurii de devamare a mărfii a fost condiţionată de acţiunile apelantului, ori aceasta urma să prezinte

autorizaţia individuală de import al mărfurilor strategice de la ASF, fapt care nu poate fi imputat autorităţii pârâte. Aceste concluzii sunt eronate, ori anume durata procedurii de devamare a mărfii a fost condiţionată de acţiunile initimatului, care în mod nejustificat a impus apelantul să prezinte actul permisiv, iar ulterior a constatat că nu este necesar şi a anulat prescripţia. Mai mult ca atît, circumstanţele nominalizate au fost invocate de către apelant în instanţa de fond, dar au fost neglijate şi nici nu li s-a dat o interpretare. La fel, consideră ca fiind ilegală aprecierea instanţei de fond cu privire la faptul, că autoritatea publica pîrîtă a emis actele administrative în strictă conformitate cu prevederile legale.

Consideră că, instanţa de fond nu a examinat cererea de chemare în judecată în întregime sau a examinat-o arbitrar, deoarece nu a dat o apreciere tuturor circumstanţelor de fapt şi de drept invocate de către partea apelantă.

Subsidiar, invocă că la examinarea cauzei în fond, instanţa de fond a încălcat dreptul apelantului la apărare, ori unica şedinţă lucrativă a fost cea din 19.06.2023, pentru care reprezentantul apelantului a depus cerere de amînare, însă instanţa în mod neîntemeiat a respins cererea înaintată, a examinat cauza şi a amînat deliberarea şi pronunţarea.

La data de 08 mai 2024 Serviciul Vamal al Republicii Moldova a depus referință asupra cererii de apel declarate de SA „Eximotor”, solicitând respingerea acestuia, cu menținerea hotărârii primei instanțe.

Reprezentantul intimatului Serviciul Vamal al Republicii Moldova, Roșca Cristina, în ședința instanței de apel nu a susținut cererea de apel, solicitând respingerea acesteia, cu menținerea hotărârii primei instanțe.

Apelantul SA „Eximotor”, fiind citat în mod legal despre data, ora și locul ședinței de judecată, nu s-a prezentat.

Completul atestă că avocatul Crețu Radu-Cezar în interesele SA „Eximotor” a depus o cerere de amânare, invocând antrenarea în cadrul unei cauze civile la Judecătoria Soroca, însă instanța de apel a considerat cererea respectivă drept una neîntemeiată, în contextul în care ședința de judecată din 10 iulie 2024 a fost coordonată cu avocatul, care în cererea din 28 mai 2024 a indicat disponibilitatea de a se prezenta la data numită, astfel în temeiul art. 379 alin. (2) CPC, Colegiul a decis examinarea cererii de apel în lipsa reprezentantului apelantului.

Aprecierea instanţei de apel:

Potrivit art.195 Codul administrativ, procedura acţiunii în contenciosul administrativ se desfăşoară conform prevederilor prezentului cod. Suplimentar se aplică corespunzător prevederile Codului de procedura civilă, cu excepţia art.169–171.

În conformitate cu prevederile art. 240 alin. (1) lit. a) Cod administrativ, examinînd cererea de apel, instanţa de apel adoptă una dintre următoarele decizii – respinge apelul.

Potrivit art.194 alin.(1) Cod administrativ, în procedura în prima instanță, în procedura de apel și în procedura de examinare a recursurilor împotriva încheierilor judecătorești se soluționează din oficiu probleme de fapt și de drept.

În conformitate cu prevederile art.231 alin.(2) din Codul administrativ, pentru procedura în apel se aplică corespunzător prevederile cap. II din cartea a treia, dacă din prevederile prezentului capitol nu rezultă altceva.

Potrivit art.219 alin.(1) – (3) din Codul administrativ, instanța de judecată este obligată să cerceteze starea de fapt din oficiu în baza tuturor probelor legal admisibile, nefiind legată nici de declarațiile făcute, nici de cererile de solicitare a probelor înaintate de participanți. Instanța de judecată depune eforturi pentru înlăturarea greșelilor de formă, explicarea cererilor neclare, depunerea corectă a cererilor, completarea datelor incomplete și pentru depunerea tuturor declarațiilor necesare constatării și aprecierii stării de fapt. Instanța de judecată indică asupra aspectelor de fapt și de drept ale litigiului care nu au fost discutate de participanții la proces. Instanța de judecată nu are dreptul să depășească limitele pretențiilor din acțiune, însă, totodată, nu este legată de textul cererilor formulate de participanții la proces.

În corespundere cu prevederile art.221 alin.(2) din Codul administrativ, pentru procedura în apel se aplică corespunzător prevederile cap. II din cartea a treia, dacă din prevederile prezentului capitol nu rezultă altceva.

Prevederile art.220 alin.(1) Cod administrativ, stabilesc că, obținerea probelor în procedura contenciosului administrativ are loc conform art. 87–93.

Din conținutul art.93 din Codul administrativ, se stabilește sarcina probațiunii, potrivit căreia, fiecare participant probează faptele pe care își întemeiază pretenția. Prin derogare de la prevederile alin.(1), fiecare participant probează faptele atribuite exclusiv sferei sale. Reglementări suplimentare sau derogatorii sînt admisibile doar în baza prevederilor legale.

În limitele apelului, instanța de apel verifică circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea cauzei, apreciază probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanță de apel de către participanții la proces.

Astfel, instanţa de apel, verificând legalitatea şi temeinicia hotărârii primei instanţe, constată că aceasta urmează a fi menţinută, ori concluziile primei instanţe, expuse în hotărâre, sunt în corespundere cu circumstanţele cauzei şi normele de drept material au fost aplicate corect.

Circumstanțele de fapt ale cauzei:

Din materialele cauzei se atestă că, SA „Eximotor” a importat din China în baza declaraţiei vamale în detaliu nr.2070I117436 din 15.11.2021, tetrafluoretan -

1, 1, 1, 2 utilizat pentru reîncărcarea condiţionerelor, refrigerant gas R134A-1150 cilindri.

Astfel, SA „Eximotor” a prezentat organului vamal un set de documente conform borderoului: factura comercială (Invoice) SW2402108356 din 14.09.2021, calculaţia cheltuielilor de transport 4274 din 19.10.2021, scrisoarea de trăsură internațională prevăzută de convenţie AC 0281726 din 13.11.2021, conosamentul prevăzut de convenţia ONU cu privire la transport XB85062913 din 27.09.2021, declarația electronică 50004/6/179776, carnetul TIR prevăzut de Convenția cu privire la transport XB85062913, paking list SW240210836 din 14.09.2021, dispoziția de plată 783 din 18.08.2021, poliţa (contractul) de asigurare 11153003901376497634 din 07.09.2021, contract de vânzare-cumpărare SW240210836 din 07.08.2021, scrisoare de garanţie financiară 00/02/1-05/236/4947 din 03.11.2021, scrisori ale agenților economici garanție globală 1/11 din 22.11.2021, autorizație de depozit vamal 17/2020 din 30.07.2021. (f.1, 8, 21, 22, 23, 24, 25, 26-28, 29, 30, 31 dosar administrativ)

La data de 16.11.2021 declarația vamală a fost rerutată pe culoar roşu în baza RSF nr. 2000/21/14560 pentru verificarea actelor permisive la import. Ulterior, declarația vamală 20701117436 din 15.11.2021 a fost repartizată manual unui inspector care activează pe culoar roşu, inspectorului postului vamal Chişinău 1 (PVI, Industrială) *****. La data de 17.11.2021 a fost efectuat control fizic total al mărfurilor în baza RSF 00/21/14560 în urma căruia s-a depistat că marfa de facto corespunde cu informația din actele de însoțire, deasemenea, s-a stabilit că la această poziţie tarifară este necesară prezentarea Autorizației individuale de import al mărfurilor strategice (cu dublă destinație) de la Agenţia de Servicii Publice. Actul de inspecție şi actul de control fizic cu nr. 4391 s-a înmânat declarantului la data de 17.11.2021.

Prin scrisoarea cu nr. 18.11.2021, SA „Eximotor” a solicitat Biroului Vamal Centru permisiunea de a plasa marfa la depozitul său, cu prezentarea ulterioară a Autorizației individuale de import al mărfurilor strategice (cu dublă destinație), ceea ce contravine legislației în vigoare – marfa rămânând în zona de control vamal sub supraveghere vamală. (f.11 dosar administrativ)

Actul de inspecție din 16.11.2021 a fost înmânat declarantului pentru înștiințare agentului economic la data de 19.11.2021. (f.12 dosar administrativ)

Ulterior, de către declarant a fost depusă DVD 20701119749 din 22.11.2021 (plasarea mărfii la antrepozit vamal din motivul lipsei autorizaţiei) care înlocuiește DVD 20701117436 din 15.11.2021. (f.19-20 dosar administrativ)

Potrivit înscrisurilor prezentate la dosar, se atestă că reclamanta a înaintat Serviciului Vamal al R. Moldova o notificare privind plata prejudiciului material suportat în mărime de 9.985,92 lei, însă potrivit răspunsului Biroului Vamal Centru

al Serviciului Vamal din R. Moldova nr. 28/24-3619 din 15.03.2022, notificarea înaintată a fost respinsă, ca fiind neîntemeiată. (f.d.20-21, 22-22verso).

Astfel, reclamantul a înaintat o cerere prealabilă, prin care a solicitat anularea răspunsului Biroului Vamal Centru al Serviciului Vamal din R. Moldova nr. 28/24-3619 din 15.03.2022, ca ilegal, emis contrar prevederilor legii şi procedurii stabilite şi cu achitarea prejudiciului material în mărime de 9.985,92 lei în beneficiul petiţionarului „Eximotor" SA. (f.d.23-24)

Conform răspunsului Serviciului Vamal al R. Moldova nr. 28/11-5786 din 18.04.2022, cererea prealabilă nominalizată a fost respinsă. (f.d.25)

Nefiind de acord cu răspunsul autorității vamale, SA „Eximotor" s-a adresat în instanța de contencios administrativ cu prezenta acțiune.

Conform art. 17 Cod administrativ, drept vătămat este orice drept sau libertate stabilit/stabilită de lege căruia/căreia i se aduce atingere prin activitate administrativă.

Conform art. 20 Cod administrativ, dacă printr-o activitate administrativă se încalcă un drept legitim sau o libertate stabilită prin lege, acest drept poate fi revendicat printr-o acţiune în contencios administrativ, cu privire la care decid instanţele de judecată competente pentru examinarea procedurii de contencios administrativ, conform prezentului cod.

Conform art. 39 Cod administrativ, (1) Controlul judecătoresc al activităţii administrative este garantat şi nu poate fi îngrădit. (2) Orice persoană care revendică un drept vătămat de către o autoritate publică în sensul art.17 sau prin nesoluţionarea în termenul legal a unei cereri se poate adresa instanţei de judecată competente.

Conform art. 189 alin. (1) Cod administrativ, orice persoană care revendică încălcarea unui drept al său prin activitatea administrativă a unei autorităţi publice poate înainta o acţiune în contencios administrativ.

Conform art. 10 alin. (1) Cod administrativ, actul administrativ individual este orice dispoziţie, decizie sau altă măsură oficială întreprinsă de autoritatea publică pentru reglementarea unui caz individual în domeniul dreptului public, cu scopul de a produce nemijlocit efecte juridice, prin naşterea, modificarea sau stingerea raporturilor juridice de drept public.

Conform art. 11 alin. (1) lit. a) Cod administrativ, actele administrative individuale pot fi acte defavorabile – actele care impun destinatarilor lor obligaţii, sancţiuni, sarcini sau afectează drepturile/interesele legitime ale persoanelor ori care resping, în tot sau în parte, acordarea avantajului solicitat.

Instanța de apel statuează că, actul administrativ individual – răspunsul Biroului Vamal Centru nr.28/24-3619 din 15.03.2022 și a răspunsul Serviciului Vamal nr.28/11-5786 din 18.04.2022, constituie acte defavorabile reclamantului.

Iar din analiza actelor administrative contestate, reieșind din solicitările înaintate, se atestă că acțiunea dedusă judecății este una în obligare conform art.206 Cod administrativ.

Conform art. 208 alin. (1) Cod administrativ, până la înaintarea acţiunii în contencios administrativ se va respecta procedura prealabilă, cu excepţiile prevăzute de lege.

Conform art. 209 alin. (1) Cod administrativ, acţiunea în contestare şi acţiunea în obligare se înaintează în decurs de 30 de zile, dacă legea nu prevede altfel. Acest termen începe să curgă de la: a) data comunicării sau notificării deciziei cu privire la cererea prealabilă sau data expirării termenului prevăzut de prezentul cod pentru soluţionarea acesteia.

Completul judiciar atestă că, SA „Eximotor” este subiect de sesizare a instanței de contencios administrativ, a depus acțiunea în termen, iar acțiunea depusă nu este exceptată de la controlul judiciar, prin urmare motive de inadmisibilitate a acțiunii în conformitate cu prevederile art. 207 alin. (2) din Codul administrativ, la caz nu sunt, din care motive, acțiunea este admisibilă și pe cale de consecință se va purcede la examinarea pe fond a acesteia.

Conform art. 1998 alin. (1) Cod civil, cel care acţionează faţă de altul în mod ilicit, cu vinovăţie este obligat să repare prejudiciul patrimonial, iar în cazurile prevăzute de lege, şi prejudiciul moral cauzat prin acţiune sau omisiune.

Conform art. 2006 alin. (1) Cod civil, prejudiciul cauzat printr-un act administrativ ilegal sau nesoluţionarea în termen legal a unei cereri de către o autoritate publică sau de către o persoană cu funcţie de răspundere din cadrul ei se repară integral de autoritatea publică. Persoana cu funcţie de răspundere va răspunde solidar în cazul intenţiei sau culpei grave.

Potrivit art. 10 alin. (2) din Codul administrativ, decizia autorităţii publice privind acordarea despăgubirilor pentru prejudiciile cauzate prin activitatea administrativă ilegală este un act administrativ individual.

În conformitate cu prevederile art. 60 alin. (3) din Codul administrativ, în cazul depunerii cererii privind acordarea despăgubirilor pentru prejudiciul cauzat prin emiterea unui act administrativ individual sau normativ ilegal, termenul general începe să curgă din data în care hotărîrea instanţei de judecată prin care s-a anulat actul administrativ ilegal a rămas definitivă. Dacă autoritatea publică a anulat un act administrativ ilegal, termenul general începe să curgă din data în care decizia cu privire la anularea actului administrativ ilegal a rămas incontestabilă.

În temeiul art. 167 alin.(4) Cod administrativ, dacă prin cererea prealabilă se solicită şi repararea prejudiciului, atunci cererea privind repararea prejudiciului se examinează de autoritatea publică emitentă în procedură administrativă separată.

Potrivit art.1 pct. 23) Cod vamal, declaraţia vamală este actul unilateral prin care o persoană manifestă, în formele şi modalităţile prevăzute de legislaţia vamală, voinţa de a plasa mărfurile sub o anumită destinaţie vamală.

În temeiul pct.8 lit. a) al Ordinului Serviciului Vamal nr. 346-O din 24.12.2009, referitor la aprobarea Normelor tehnice privind imprimarea, utilizarea şi completarea declaraţiei vamale în detaliu, declaraţie vamală în detaliu este, act unilateral, prin care o persoană manifestă, în formele şi modalităţile prevăzute de legislaţia vamală, voinţa de a plasa mărfurile într-o procedură vamală. Declaraţia vamală în detaliu este alcătuită dintr-un set ce cuprinde numărul de exemplare corespunzător procedurii vamale şi este format din declaraţia vamală primară şi, după caz, declaraţia(iile) vamală(e) complementară (e).

În temeiul pct. 19 lit. c) a Ordinului susmenţionat, rubricile din declaraţia vamală a căror completare este, în funcţie de procedura vamală utilizată, rezervată declarantului sau reprezentantului acestuia sînt pentru import definitiv, introducere cu titlu temporar, reimport, antrepozit vamal sau zona liberă, transformare sub control vamal sau alte proceduri vamale: rubricile A, nr. 1 (prima şi a 2-a casetă), 2, 3, 5, 6, 7, 8, 9, 11 (prima casetă), 12, 14, 15, 15a, 16, 17, 17a, 17b, 18, 19, 20 (prima şi a doua casetă), 21, 22, 23, 24 (prima şi a doua casetă), 25 (prima casetă), 26, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34a, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 46, 47, 48, 49 şi 54.

Totodată, Capitolul III lit. C a Ordinului nominalizat, prevede: RUBRICA 8 – ”DESTINATAR” – se indică denumirea completă, adresa şi codul unic de înregistrare ale persoanei, căreia îi sînt livrate mărfurile – subiect al antreprenoriatului indicat în documentele de transport, căruia i se transmit mărfurile de către transportator.

RUBRICA 9 – ”RESPONSABIL FINANCIAR” - se înscrie codul unic de înregistrare şi denumirea subiectului antreprenoriatului-responsabil financiar de repatrierea mijloacelor valutare sau materiale. Persoana responsabilă financiar – subiect al antreprenoriatului înregistrat în Republica Moldova, care a încheiat contractul de import al mărfurilor, şi care, va efectua achitările conform prevederilor contractuale.

Responsabilul financiar este şi contribuabil, subiect al impunerii, care conform legislaţiei fiscale, este obligat să calculeze şi/ sau să achite la buget orice impozite sau taxe.

Responsabilul financiar este obligat să fie deţinător al licenţei şi/sau autorizaţiei, în caz dacă aceasta se solicită conform legislaţiei în vigoare.

Potrivit art. 180 Cod vamal, (1) Organul vamal primeşte declaraţia vamală conform procedurii stabilite de Serviciul Vamal. (2) Din momentul primirii, declaraţia vamală devine act juridic. (3) Organul vamal nu are dreptul să respingă declaraţia vamală.

Fiind investită cu judecarea prezentei cauze, Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani prin hotărârea din 30 iunie 2023 a respins acțiunea în contencios administrativ a reclamantului SA „Eximotor”.

Completul judiciar constată că, hotărîrea instanței de fond este întemeiată, a fost adoptată cu aprecierea corectă a probelor administrate și aplicarea justă a normelor de drept material și procedural, reieșind din următoarele motive.

Astfel, declaraţiile vamale nr.2070I117436 din 15.11.2021, 2070I119749 din 22.11.2021 atît în rubrica 8 (destinatar) cît şi în rubrica 9 (responsabil financiar) a fost indicat agentul economic SA „Eximotor”. Ori, rubricile 8 (destinatar) şi 9 (responsabil financiar) din declarațiile vamale nr.2070I117436 din 15.11.2021, nr. 20701119749 din 22.11.2021, au fost completate însăşi de către agentul economic reclamant şi SA „Eximotor”.

Deasemenea, actul de inspecție aferent declarației vamale nr. 20701117746 din 15.11.2021, denotă faptul că însăși importatorul a solicitat plasarea mărfurilor, în antrepozit vamal. Mai mult ca atât, actul de inspecție a fost adus la cunoștință şi semnat de către reprezentantul reclamantului în procedura de vămuire. (f.d.12-14, f.10 dosar administrativ).

Potrivit Ordinului Serviciului Vamal nr. 480 din 18.12.2006 cu privire la aprobarea Metodologiei de prelucrare a declaraţiei vamale în detaliu, publicat în Monitorul Oficial Nr. 199-202/697 din 29.12.2006, actul de inspecţie reprezintă documentul electronic ASYCUDA World întocmit pe parcursul fiecărei etape a procedurii informatice de declarare a mărfurilor, pe baza constatărilor privind completarea declaraţiei vamale cu date eronate, nereale sau lipsa unor acte referitoare la încadrarea tarifară, valoarea în vamă, felul, cantitatea sau originea, cuantumul obligaţiei şi modul de aplicare a facilităţilor vamale. Cuprinde următoarele date aferente fiecărei declaraţii vamale: denumire birou vamal, număr de înregistrare, data înregistrării, regim vamal, numărul fiecărui articol ce face obiectul declaraţiei, rezultatele examinării, măsuri luate şi sancţiuni aplicate, informaţii suplimentare privind documentele întocmite cu ocazia măsurilor întreprinse sau sancţiunilor aplicate. *Semnarea lui de către utilizatorul sistemului informatic are semnificaţia luării la cunoştinţă şi acceptării rezultatelor controlului*.

La caz, reclamanta SA „Eximotor” prin acțiunea depusă, nu invocă dezacordul cu actul de inspecție aferent declarației vamale nr. 20701117746 din 15.11.2021 și nici cu declaraţiile vamale nr.2070I117436 din 15.11.2021, 2070I119749 din 22.11.2021, însă invocă că a avut de suferit un prejudiciu material, reieșind din faptul că nu a fost posibilă devamarea mărfii importate într-un termen rezonabil, marfa nu a putut fi utilizată de către „Eximotor” SA, camionul care transporta marfa a fost reţinut neîntemeiat în vamă, precum şi au fost suportate cheltuieli privind depozitarea mărfii la un depozit vamal.

În acest context, depozitarea mărfii la un depozit vamal s-a realizat de către reclamantă în lipsa unui dezacord cu actele menționate mai sus, or, reclamanta trebuia să cunoască că potrivit art. 149 Cod vamal, mărfurile, din momentul prezentării lor la organul vamal şi pînă la punerea în liberă circulaţie sau la plasarea sub o anumită destinaţie vamală, se află în depozitare provizorie sub supraveghere vamală.

Astfel, în condițiile expuse, nu a fost constatată nici o încălcare admisă de organul vamal, prin care să-i fi cauzat reclamantei un anumit prejudiciu, precum și nu a fost identificat vreun act administrativ ilegal în urma căruia reclamantul este în drept de a revendica repararea prejudiciului material pretins în mărime de 9.985,92 lei

Prin urmare, instanța de apel a constatat fără echivoc că este corectă concluzia primei instanțe cu privire la legalitatea actelor administrative contestate – răspunsul Biroului Vamal Centru nr. 28/24-2619 din 15.03.2022 privind refuzul în achitarea prejudiciului material în mărime de 9.985,92 lei și răspunsul Serviciului Vamal nr.28/11-5786 din 18.04.2022, iar temeiuri de anulare a acestora nu se atestă.

Potrivit art.206 alin. (5) CPC, neprezentarea în şedinţă de judecată a reprezentantului sau a unui alt participant la proces nu împiedică examinarea cauzei. *La solicitarea întemeiată a participantului la proces, instanţa poate amîna o singură dată judecarea cauzei în legătură cu neprezentarea motivată a reprezentantului acestuia*.

Cu referire la alegațiile reprezentantului apelantului SA „Eximotor” cu privire la pretinsa încălcare al dreptului la apărare, instanța de apel urmează a le respinge ca fiind neîntemeiate, în contextul în care pentru ședința judiciară din 19 iunie 2023 avocatul Crețu Radu-Cezar a fost citat legal, însă nu s-a prezentat. (f.d.55)

Totodată se atestă că la data de 19 iunie 2023 ora 12:06 avocatul Crețu Radu-Cezar a depus o cerere cu privire la amânarea ședinței, invocând antrenarea într-un proces penal. Această cerere fiind deja a treia cerere consecutivă cu privire la amânarea ședinței. (a se vedea f.d.46-48, 53-54) Mai mult ca atât, cererea respectivă a fost una neprobată, iar pe cale de consecință la caz nu se atestă vreo încălcare al dreptului la apărare al reclamantului în condițiile în care ultimul nu și-a valorificat acest drept, asigurând prezența în cadrul ședinței judiciare.

Astfel, din considerentele menționate şi având în vedere că hotărârea primei instanţe este legală şi întemeiată, iar argumentele invocate de către apelant sunt nefondate şi combătute integral prin constatările expuse supra, Colegiul civil, comercial şi de contencios administrativ al Curţii de Apel Chişinău ajunge la concluzia de a respinge apelul declarat de către SA „Eximotor” şi a menţine hotărârea primei instanţe.

În conformitate cu prevederile art.240 alin.(1) lit. a) Cod administrativ, art. 389-390 CPC, Completul de contencios administrativ din cadrul Colegiului civil, comercial şi de contencios administrativ al Curţii de Apel Chişinău,

D E C I D E :

Apelul declarat de SA „Eximotor”, se respinge.

Se menține hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani din 30 iunie 2023.

Decizia cu drept de recurs la Curtea Supremă de Justiție în termen de două luni.

Preşedintele şedinţei,
Judecătorul Mîra Ghenadie

Judecătorii Braga Angela

Sîrbu Victoria